

BEREDSKAPSPLAN I HÄNDELSE AV STRÅLRISK

I denna beredskapsplan hittar du information för det fallet att en olycka som förutsätter skyddsåtgärder för befolkningen äger rum vid Olkiluoto kraftverk. En sådan olycka är väldigt osannolik, men dock möjlig.

Vid hot om strålrisk ger myndigheterna instruktioner till befolkningen så som till exempel att ta skydd inomhus, ta jodtabletter och om evakuering. Syftet är att hindra omedelbara hälsoolägenheter och att minimera strålningens konsekvenser.

I enlighet med inrikesministeriets förordning om informationen i en nödsituation som medför risk för strålning (YVL 774/2011) delas detta meddelande ut till befolkningen i närområdet med tre års mellanrum.

Agera alltid på detta sätt, då du hör den allmänna farosignalen

Den allmänna farosignalen är en stigande och sjunkande ljudsignal som ges med befolkningskyddslarm och som varar i cirka en minut. Signalen ges då en allvarlig fara hotar människorna.

1. Gå in i en byggnad och håll dig inne. Stäng dörrar, fönster, ventilationsöppningar och ventilationsanordningar. Kom ihåg att slå av eventuell maskinell ventilation. Läs mer på sidan 2: Sök skydd inomhus.

2. Sätt på radio eller tv. Myndighetsmeddelanden hörs/syns på finländska nationella kanaler. Myndighetsanvisningar finns på YLE:s text-tv på sidorna 112 och 867-868. Vid en situation med strålrisk får du närmare information också från Satakunta räddningsverks, TVO:s och STUK:s webbplatser och Twitter-konton:

- www.satapelastus.fi / @Satapelastus
- www.stuk.fi / @STUK_FI
- www.tvo.fi / @tvo_fi

Du får också varningsmeddelanden via 112 Suomi-appen. Närmare information finns på sidan 3 Följ myndighetsinformation.

3. Undvik onödiga kontakter (användning av Internet, sändning av sms och telefonsamtal), så att viktiga myndighetsförbindelser inte överbelastas.

Om myndigheterna förordnar att skyddsåtgärder ska vidtas, följ instruktionerna nedan noggrant.

4. Ta skydd inomhus, håll dig inne.

5. Ta jodtabletter enbart på order av en myndighet. Om du inte har jodtabletter, avlägsna dig inte från inomhusutrymmen för att hämta sådana. Lär mer på sidan 3 Jodtabletter.

6. Evakuering innebär att människor i ett riskområde tillfälligt förflyttas till en trygg plats. Om en myndighet ger en evakueringsorder, följ de givna instruktionerna noggrant. I en evakuerings-situation ska du alltid ta med nödvändiga mediciner och hygienartiklar
- betalningsmedel
- ID-bevis.

Vid en evakueringssituation ska du lämna din bostad i samma tillstånd som du lämnar den då du åker på semesterresa. Meddela då du åker iväg och när du har kommit fram. Läs mer på sidan 3 Evakuering.

7. Avlägsna dig inte från området på eget initiativ utan myndighetsorder, för att undvika att utsättas för risk under resan.

Radioaktivitet och strålning

Radioaktiva ämnen förekommer i små koncentrationer i vår vardagliga livsmiljö: i marken, i byggnadsmaterial, i vattnet, i luften och i vår egen kropp. Tillsammans med bakgrundsstrålningen från rymden kallas dessa för den naturliga bakgrundsstrålningen.

En del av den dos som människorna får orsakas av nyttoanvändning av strålning, såsom medicinsk användning av strålning.

Strålningens hälsokonsekvenser

Exponering för joniserande strålning som sänds av radioaktiva ämnen ökar risken för hälsolägenheter. Cancerrisken på grund av strålning är liten också efter en stor stråldos. En eventuell cancer tumör uppkommer flera år efter exponeringen, och en specifik tumör kan i allmänhet inte kopplas till en viss exponering. Enbart människor som under kort tid fått stora stråldoser kan kort efter exponeringen drabbas av strålningsrelaterade symptom, såsom illamående och diarré.

Hälsolägenheterna av strålning kan bedömas med stråldosen. Strålning uppges vanligen i millisievert [mSv].

Man ska undvika all onödig strålning. Ju större stråldos en människa får, desto större är sannolikheten för hälsolägenheter.

Myndigheterna leder verksamheten vid tillbud

Säkerheten och strålningssituationen i miljön följs kontinuerligt. Vid hot om strålrisk informerar räddningsmyndigheterna om tillbudet och ger befolkningen instruktioner till exempel om att skydda sig inomhus, ta jodtabletter och om evakuering. Myndigheterna ger också instruktioner om skydd av jordbruksproduktion och foder, så att maten som produceras inte förorenas.

Syftet med skyddsåtgärderna är att hindra omedelbara hälsolägenheter och minimera strålningens konsekvenser.

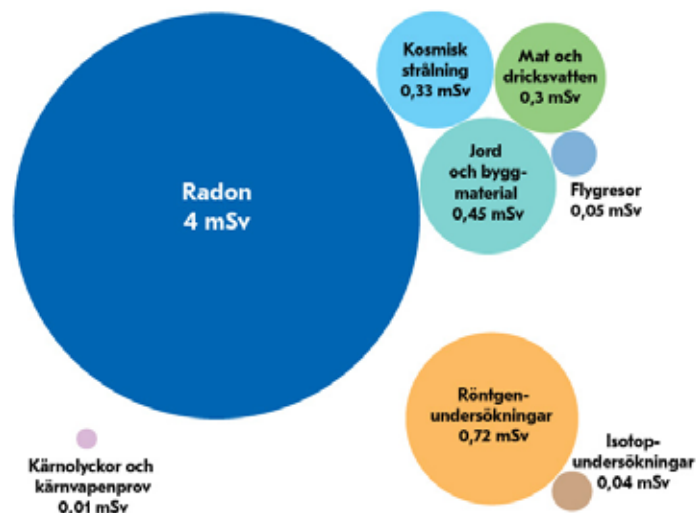
Sök skydd inomhus

Bostadshus ger ett bra skydd vid situationer med strålrisk. Försök göra utrymmet maximalt tätt. Stäng dörrar, fönster och ventilationsöppningar och slå av ventilationen. På så sätt minskar du den mängd radioaktiva partiklar och gaser som letar sig in. Skydda livsmedel på dammsäkert sätt, till exempel med plastpåsar eller i lådor.

Vattenledningsvattnet kommer att förbli rent. Kylskåp, frys och täta förpackningar skyddar mot radioaktivt damm.

Byggnadens väggar, tak och mellanbjälklag minskar strålningen, därför är byggnadens säkraste ställen i mitten av huset eller i källarvåningen. Undvik också att vistas i rum med stora fönster.

En finländare får en stråldos på i snitt 5,9 mSv under ett år

Sök skydd inomhus i högst två sammanhängande dygn. Trots isoleringen av bostäder är det möjligt att radioaktiva ämnen i viss mån når inomhusutrymmena. Efter att molnet som innehåller radioaktiva ämnen har passerat, ska du följa myndigheternas instruktioner.

Om du absolut måste gå ut, använd andningskydd och klä dig i kläder som täcker huden maximalt och som är enkla att rengöra, till exempel regnkläder. När du kommer in igen, lämna ytterkläderna i entrén och tvätta dig omsorgsfullt. På så sätt hindrar du radioaktiva ämnen från att nå huden och inomhusutrymmen.

På gårdar ska du flytta in produktionsdjur så att de kan förses med rent foder, för att minimera föroreningen från animaliska produkter, såsom mjölk. Lägg upp ett lager foder som räcker för några dagar för produktionsdjur. Foderlagren ska skyddas mot luftburet nedfall.

Jodtabletter

Vid en kärnkraftverksolycka kan radioaktiv jod frigöras till utomhusluften. Jodtabletterna skyddar så att de hindrar att radioaktivt jod ansamlas i sköldskörteln. Jodtabletterna ger inget skydd mot andra radioaktiva ämnen. Jodtabletter finns att köpa utan recept från apoteket. Det rekommenderas att skaffa sådana i förväg i förebyggande syfte. Det är synnerligen viktigt att barn och gravida kvinnor intar jodtabletter, eftersom barnens och fostrens sköldkörtel är mer känslig för strålning än de vuxnas.

Ta en jodtablett enbart på rekommendation av en myndighet. Effekten av en jodtablett som tagits för tidigt eller för sent minskar. Läs instruktionerna på bipacksedeln och följ dessa.

Gå inte ut för att skaffa jodtabletter om en allmän farosignal har getts, eller om myndigheterna har gett en uppmaning om att stanna inomhus för någon anledning. Genom att skydda sig i inomhus minskas även mängden jod som fås via andningen avsevärt.

Följ myndighetsinformation

Följ instruktioner som kommer via radio, tv och i myndigheternas webbmedier. Instruktionerna finns också på Yles text-tv på sidorna 112 och 867-868.

Om du har installerat 112 Suomi-appen i din telefon och tillåtit positionsåtkomst och appens positionsåtkomst är på, kommer du att få ett varningsmeddelande till din telefon. På så sätt kan du få ett meddelande även om du är på en plats där en allmän farosignal inte hörs väl. 112 Suomi-appen underlättar också vid nödsamtal, eftersom den uppger positionen för personen som ringer. Appen innehåller instruktioner för olika tillbud. Läs mer om 112 Suomi-appens egenskaper på adressen <https://112.fi/sv/112-suomi-appen>. Appen kan laddas avgiftsfritt från appbutiken.

Evakuering

Om myndigheterna bedömer att söka skydd inomhus inte räcker som åtgärd, är det möjligt att befolkningen ges en order om att tillfälligt lämna riskområdet. Ta med enbart nödvändig utrustning (bl.a. nödvändiga mediciner, hygienartiklar, betalningsmedel, ID-kort o.d.). Ta med enbart så mycket bagage som du enkelt kan bära, inga stora resväskor eller liknande.

Slå av ventilationen. I övrigt kan du lämna bostaden i samma skick som om du skulle åka på en långresa. På gårdar ska produktionsdjur och foder skyddas i inomhusutrymmen. Följ myndigheternas instruktioner.

Man strävar efter att genomföra evakuering innan ett radioaktivt moln anländer till området, om det finns tillräckligt med tid för detta. Om tid inte finns, genomförs evakueringen först då molnet har passerat området. När molnet befinner sig över ditt område ska du söka skydd inomhus.

Myndigheterna ger mera detaljerade instruktioner om evakuering via radio, tv och webbmedier. Vid evakuering förväntas största delen av befolkningen förflytta sig bort från riskområdet med personbilar. Transportarrangemang, en säker riktning, destination och eventuella samlingsplatser beslutas efter situationen. Räddningsledningen anordnar även sam- och specialtransporter vid behov.

Följ alla evakueringsinstruktioner noggrant. Meddela då du åker iväg och när du har kommit fram. Avvik inte från rutten som du har fått instruktioner om.

Kärnkraftverkets skyddszone sträcker sig cirka 5 kilometer från anläggningen (har markerats på kartan med streckade linjer). I detta område finns det begränsningar som gäller markanvändningen.

Med *kärnkraftverkets beredskapsområde* avses myndigheternas planeringszon, som sträcker sig till ett avstånd på cirka 20 kilometer (har markerats med ett tjockare streck på kartan) från kärnkraftverket, för vilket räddningsverket uppgjort en yttre räddningsplan för situationer med strålrisk enligt räddningslagen 379/2011 och inrikesministeriets förordning 1286/2019.

Beredskaps- och räddningsverksamhet

Statliga, regionala och kommunala myndigheter, inrättningar och andra samfund deltar under ledning av räddningsmyndigheten i planeringen av räddningsverksamheten, och i olycksituationer och tillbud förfar de på så sätt att räddningsverksamheten kan genomföras effektivt.

I de skyddsåtgärder som eventuellt behövs i en situation med strålrisk deltar bland annat räddningsverksamhet, polisen, livsmedelstillsynen, socialservicen, hälsovården, gränsbevakningsväsendet, kustbevakningen, inrikesministeriet, jordbruksmyndigheter, Strålsäkerhetscentralen och Rundradion (Yle). Vid behov kan handräckning begäras av försvarsmakten. Myndigheterna kan förordna att också andra aktörer ska delta i verksamheten, till exempel transport- och inkvarteringsrörelser. Räddningsverket har upprättat en extern räddningsplan för situationer med strålrisk. TVO har upprättat en egen beredskapsplan för situationer med strålningsolyckor vid Olkiluoto kraftverk.

De myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och övriga aktörer övar regelbundet på rutinerna enligt räddningsplanen och de upprätthåller kontinuerlig beredskap.

Instruktionen delas ut till invånarna i beredskapsområdet

I enlighet med statsrådets beslut och inrikesministeriets förordning ska kärnkraftverket i samarbete med räddningsverket och Strålsäkerhetscentralen överlämna instruktioner för situationer med strålrisk till befolkningen i närområdet med tre års mellanrum.

Detta beredskapsplan har delats ut till hemmen och arbetsplatserna inom Euraåminnes kommun (inkl. Luvia) och i Raumoregionen. Beredskapsplanen har publicerats på TVO:s, Euraåminne kommuns och Raumo stads webbplatser. Vad gäller ägare av fritidsbostäder har den sänts till adressen för den stadigvarande bostaden och ägaren ombeds att se till att beredskapsplanen finns i den egna fritidsbostaden.

Satakunta räddningsverk
Strålsäkerhetscentralen
Teollisuuden Voima Oyj

www.satapelastus.fi
www.stuk.fi
www.tvo.fi

@Satapelastus
@STUK_FI
@tvo_fi